

Edtechempen juni 2023: Minskad tillgång till läromedel och digitala hjälpmedel i svenska klassrum

Med anledning av omvärld, politik och inflation har vi fått flera signaler om att marknaden står inför stora ekonomiska utmaningar. Vi har därför gjort en snabbenkät, en temperaturmätare, hos våra medlemsföretag för att få en bild av hur branschen mår och påverkas. Enkäten fokuserar på perioden januari - maj 2023.

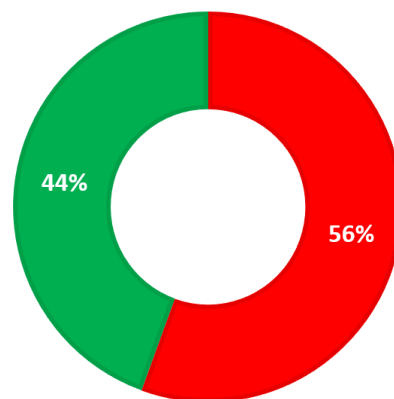
Våra medlemmar levererar utbildningsteknologi till företag, högre utbildning och skolväsendet. Storleksmässigt dominerar skolväsendet med sina 2,3 miljoner barn och elever i verksamheter som förskola, grundskola, gymnasium, komvux och SFI (källa: Skolverket).

I vår temperaturmätning kan vi konstatera att det, samtidigt som intresset för och efterfrågan på AI-baserade tjänster ökar, finns en oro och en rejäl tillbakagång hos företagen, något som särskilt drabbar de mindre företagen. Behovet av deras tjänster och produkter är stort, men pengarna till inköp finns inte. Företagen uppger att den ekonomiska situationen i kombination med den polariserade debatten är orsaken till att man nedprioriterar inköp av läromedel och hjälpmedel.

EDTECHEMPEN JUNI 2023

Intäkterna lägre än förväntat för över hälften av företagen

I vår temperaturmätning anger över hälften, 56 %, av företagen att resultatet är lägre än förväntat under årets fem första månader. Var fjärde företag uppger att orderintäkterna minskat och knappt hälften att de ökat. Av de som uppger en ökad orderintäkt anger 32 % att förändringen trots det varit lägre än förväntat.

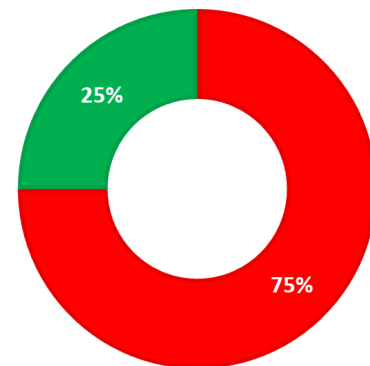
56 % av företagen anger ett lägre förväntat resultat under perioden jan-maj än föregående år.

Skola: Undervisningsnära tjänster går från låga till ännu lägre nivåer

Större delen av våra medlemsföretag vänder sig till skola (från förskola till vuxenutbildning). I normala fall ligger den samlade tillväxten för företagen inom området runt ett par procent per år och följer då i praktiken kurvan med det stadigt ökande antalet elever. I samband med covid-pandemin har vi sett en något högre ökning av de undervisningsnära tjänsterna (läromedel, lärresurser, prov- och bedömningstjänster, stödverktyg m.fl.), men det är då från redan låga nivåer. Nu tyder vår temperaturmätning på en minskning överlag gällande de undervisningsnära tjänsterna, där provtjänsterna är de enda som sticker ut och uppger en ökning som är enligt förväntan.

Företag som erbjuder stödverktyg, digitala hjälpmedel för elever i behov av särskilt stöd, anger även de, att deras resultat är lägre än förväntat, där den minskade intäkten är i spannet från 20 % ända upp till 70 %.

De två stora och återkommande anledningarna som företagen anger som skäl till att resultatet inte är enligt förväntan, är en kombination av det ekonomiskt ansträngda läget som påverkar kundernas köpkraft samt den polariserade debatten om digitalisering i skolan.

75 % av företagen som erbjuder stödverktyg anger ett lägre förväntat resultat jan-maj 2023 jämfört med förra året.

Läromedelsbudgetar minskar under årets fem första månader

Vår mätning visar att läromedelsmarknaden sjönk under årets första fem månader trots en livlig debatt om bristen på och behovet av läromedel i svenska skolor. Svenska skolors läromedelsbudget har länge legat under våra nordiska grannländer och vi har en långt gången läromedelsskuld. Signalen om att huvudmän och skolor måste öka tillgången till läromedel verkar inte ha nått fram till skolhuvudmännen, samtidigt som svångremmen dras åt ute i kommunerna. En orsak kan vara att man avvaktat mer information om statsbidraget på 685 miljoner som ska betalas ut under 2023 (se faktaruta sid 4). Ett statsbidrag som många av våra medlemmar inte förväntar sig kommer att utnyttjas till fullo. Någon uppger i vår enkät att man inte prognostiserat med att mer än 200 miljoner i praktiken når klassrummen i år. Det innebär ungefär en lärobok per elev.

Sedan flera år utgör digitala läromedel endast 30 % av den totala läromedelsmarknaden. Den största andelen av de digitala läromedlen produceras av förlagen som tillsammans har den största marknadsandelen jämfört med de yngre företagen som nischat in sig inom särskilda ämnen såsom till exempel läs- och skrivinlärning, matematikövningar eller flerspråkighet. De företagen visar en ännu större minskning, även om det inte säger något generellt om marknaden i stort, då deras marknadsandelar är relativt små.

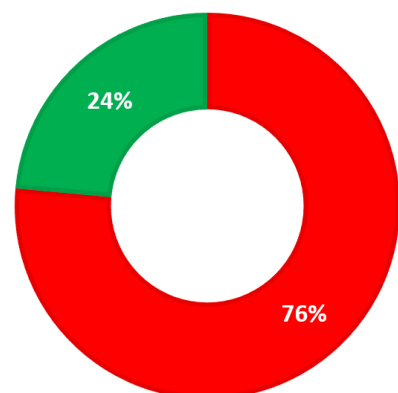
Administration inte lika konjunkturkänsligt

Grundläggande infrastruktur i skolan som administration, lärplattformar och schemaläggning är inte lika konjunkturkänsligt, visar resultaten i vår enkät. Företag som verkar inom dessa områden ligger kvar på samma nivåer och ökar sina resultat enligt prognos. Ett par av dem anger ett lägre resultat än förväntat.

Vi vet att vi har hög konkurrens inom området och prispressen är sedan tidigare hög på den här sortens lösningar som är "must-haves" för skolan. Ofta ligger också avtalen över längre tid. Eventuell ökning eller minskning hos enskilda företag kan mer hänvisas till att man byter marknadsandelar med varandra. Vi står också inför digitalisering av nationella prov, men det i sig driver inte marknaden. Befintliga leverantörer lägger tiden på integrationer mot Skolverkets upphandlade provplattform och då ofta inom ramen för avtal man redan har med sina kunder. En hel del integrationer läggs ut på specialistföretag som nu fått mer att göra.

Små och unga företag riskeras att slås ut

56 % av företagen som besvarat enkäten har funnits i mindre än tio år, vilket stämmer väl överens med vår medlemsbas. Edtechföretagen i Sverige är generellt unga och små där 60 % har färre än tio anställda¹. För flera företag finns behov att ta in kapital och vår mätning visar att flertalet av dem upplever att det är svårare att få kapital idag jämfört med förra året. 38 % av företagen anger att de har behov av att ta in kapital under kommande år och 76 % av dessa upplever att det är svårare.

76 % uppgår att det är svårare att ta in kapital idag än jämfört med förra året.

"Att resa kapital är just nu svårt, för att inte säga omöjligt." (Edtechtempen juni 2023)

¹ <https://swedishedtechindustry.se/wp-content/uploads/2023/04/Swedish-Edtech-branschrapport-2023.pdf>

Risker: ökad läromedelsskuld och hämmad innovation

Årets första fem månader präglas i stor utsträckning av lågkonjunkturen som ger direkta effekter på inköpen som görs framförallt på skolornas "rörliga budget" som undervisningsnära tjänster och produkter som läromedel och digitala hjälpmedel. Detta redan från låga nivåer jämfört med våra nordiska grannländer. Riskerna är uppenbara:

- Lärare får ännu sämre möjlighet att välja och använda de kvalitativa läromedel och tjänster de och deras elever behöver.
- Läromedelsskulden i Sverige ökar. Risken för fler stenciler, reklamfinansierade gratisprodukter och egenproducerat material i klassrummen ökar.
- Investeringar i att utveckla högkvalitativa och datadrivna tjänster för undervisning kan hämmas och möjligheten att tillvarata den nya teknikens möjligheter, som t.ex. AI, minskar.
- Den stora nedgången i inköp på undervisningssidan drabbar särskilt de små och relativt nystartade företagen. Innovation som utvecklats under flera år för att möta problem som läs- och skrivförmåga, flerspråkighet i klassrum och stimulerande matematikövningar riskerar att slås ut och inte nå svenska klassrum.

Läromedel: statsbidrag och lagrådsremiss

Statsbidraget för läromedel² är villkorat och ska leda till ett ökat inköp av **tryckta läromedel eller tryckta läromedel med digitala komponenter**. Man ska kunna visa att man under året investerar lika mycket som man gjort de senaste tre åren för att kunna söka medel för att ytterligare stärka inköpen. Med den ekonomiska situationen landets skolor nu står i riskerar statsbidraget att inte göra någon större skillnad. Den ordinarie försäljningen kan dra igång under sommarmånaderna och utjämna den minskade försäljningen under årets första fem månader.

I en lagrådsremiss föreslår regeringen ändringar i skollagen, att "eleverna utan kostnad ska ha **tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg** som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål"³. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

² <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statsbidrag/statsbidrag-for-inkop-av-vissa-laromedel-2023>

³ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/lagradsremiss/2023/06/starkt-tillgang-till-laromedel/>

Om Edtechtempen:

Edtechtempen är en anonym enkät som genomfördes under midsommarveckan 2023 och skickades ut till medlemmarna i Swedish Edtech Industry. Svarefrekvensen var 45%, med en jämförbar representation från medlemsbasen, med undantag för de företag som vänder sig direkt till andra företag. Antalet svarande från den sektorn gör att vi inte kan redovisa specifika resultat kring det. I enkäten ställde vi frågor om perioden januari--maj 2023 i jämförelse med samma period 2022.

Swedish Edtech Industry⁴ är en ideell förening och branschorganisation vars vision är att Sverige ska vara ledande i att använda och utveckla den digitala teknologi som möjliggör och stärker det livslånga lärandet och oss som kunskapsnation. Föreningen verkar för en fri och sund marknad, som säkerställer innovation och tillväxt, bygger kunskap i och utanför nätverket och driver kvalitetsfrågor.

För mer information, kontakta:

Jannie Jeppesen

VD Swedish Edtech Industry

Telefon: +46 702 244 865

E-post: jannie@swedishedtechindustry.se

⁴ <https://swedishedtechindustry.se/>